

M.A. Semester - 4 (CBCS) Examination

March/April- 2018

VEDANG: NIRUKTA ADHYAYA 7, PANINIYASIKSA
(CORE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-૧ (અ) નીચેનામાંથી કોઇપણ બે પૂર્વાપર સંદર્ભ સાથે સમજાવો. (૦૭)
 (૧) તાઃ ત્રિવિધાઃ ઋચઃ । પરોક્ષકૃતાઃ પ્રત્યક્ષકૃતાઃ આધ્યાત્મિકચઃ ।
 (૨) એવમુચ્ચાવચૈરભિપ્રાયૈર્રષીણાં મન્ત્રદેષ્ટયો ભવન્તિ ।
 (૩) મહાભાગ્યાત્ દેવતાયા એક આત્મા બહુધા સ્તૂયતે ।
 (૪) અગ્નિઃ સર્વાઃ દેવતાઃ । ઇતિ । તસ્મોત્તરા ભૂયસે નિર્વચનાય ।
- પ્રશ્ન-૧ (બ) નીચેનામાંથી કોઇપણ બે શ્લોકોનું સમજૂતિ સાથે ભાષાંતર કરો. (૦૭)
 (૧) સ્વરા વિંશતિરેકચ્ચ સ્પર્શાનાં પચ્ચવિંશતિઃ ।
 યદિયચ્ચ સ્મૃતા હ્રષ્ટૌ ચત્વારચ્ચ યમાઃ સ્મૃતાઃ ॥
 (૨) ઉદાત્તશ્વાદાત્તશ્ચ સ્વરિચશ્ચ સ્વરાસ્ત્રયઃ ।
 હ્રસ્વો દીર્ઘઃ પ્લુત ઇતિ કાલતો નિયમા અચિ ॥
 (૩) વ્યાધી યથા હરેત્ પુત્રાન્ દંડ્રાભ્યાં ન ચ પીડયેત્ ।
 મીતા પતનભેદાભ્યાં તદ્વદ્વર્ણાન્ પ્રયોજયેત્ ॥
 (૪) યેન ધૌતા ગિરઃ પુંસાં વિમલૈઃ શબ્દવારિભિઃ ।
 તમશ્ચાજ્ઞાનજં મિબ્જં તસ્મૈ પાણિનયે નમઃ ॥
- પ્રશ્ન-૨ (અ) નીચેનામાંથી કોઇપણ બે શબ્દોનાં યાસ્ક અનુસાર નિર્વચન આપો. (૦૭)
 (૧) ગાયત્રી (૩) રત્નધાતમમ્
 (૨) જાતવેદસ્ (૪) વિરાટ્
- પ્રશ્ન-૨ (બ) નીચેનામાંથી કોઇપણ બે છંદોને લક્ષણ-બંધારણ અને ઉદાહરણ આપી સમજાવો. (૦૭)
 (૧) માલિની (૩) શાર્દૂલવિકીડિતમ્
 (૨) શિખરિણી (૪) વિયોગિની
- પ્રશ્ન-૩ તત્કો વૈશ્વાનરઃ । સવિસ્તર ચર્ચા કરો. (૧૪)
 અથવા
- પ્રશ્ન-૩ પાણિનીય શિક્ષાને આધારે ઉત્તમ અને અધમ પાઠકનાં લક્ષણો વર્ણવો.
- પ્રશ્ન-૪ પ્રસ્તાર પ્રત્યયને સમજાવી તેના પ્રકારો વિશે માહિતી આપો. (૧૪)
 અથવા
- પ્રશ્ન-૪ આર્યા છંદને સમજાવી તેના પ્રકારોની ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઇપણ બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
 (૧) યાસ્કે કરેલ દેવતાઓનું વર્ગીકરણ
 (૨) પાણિનીય શિક્ષામાં વર્ણિત વેદ-વેદાંગો અને તેમનાં અધ્યયનનું ફળ
 (૩) દણ્ડકઃ
 (૪) અધ્વા-પ્રત્યયઃ